

ABSTRACT

SEALS, SEALINGS AND SEAL IMPRESSIONS FROM AKROTIRI IN THERA

This monograph contains the primary publication of the seals (**S1–S16**), sealings (**N1–N75**) and stamped objects (**I1–I3**) retrieved at the Bronze Age site of Akrotiri in Thera. Their contexts date from the MC A period, which corresponds roughly to the Cretan MM I period (at the turn of the third to the second millennium BC), until the final volcanic destruction phase that occurred at a mature phase of LC/LM IA (1623/1530 BC). The majority of the objects examined had been manufactured in Crete and were imported to Akrotiri as ready-made items.

The monograph first examines the archaeological contexts where the objects were found, and then considers the objects from a typological and iconographical viewpoint. The place and possible role of these objects at Akrotiri are also discussed. Seals appear to have remained an alien body in Akrotiri until the end, as they were a distinctly Cretan product that was seemingly assimilated but not emulated. The notable paucity of objects with seal impressions (other than the nodules) further reinforces the absence of any meaningful, practical role for seals in the social practices at Akrotiri. It also suggests that the reason for the acquisition of seals at Akrotiri was the very Cretan provenance of these objects, as opposed to any other practical need.

Sealings were evidently meaningful to certain individuals at Akrotiri, who were definitely acquainted with and somehow involved in Minoan Neopalatial administrative practices. Their study has helped elucidate certain aspects of Minoan Neopalatial administration. Important, among other observations, are the ‘collaborative’ stamping patterns between administrators who were clearly part of a strict, hierarchical administrative chain, observed in the so-called flat-based nodules. The seal impressions and their combinations on these sealings reveal seal bearers of higher and lower ranks, as well as their respective responsibilities in the administrative praxis. The comparative study of material from LM IB sites in Crete exposes patterns that were largely similar to the ones observed at Akrotiri, still practised some 80–120 years after Akrotiri had perished in the volcanic eruption.

ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ, ΣΦΡΑΓΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΑ ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙ ΘΗΡΑΣ

Η μονογραφία αυτή αποτελεί την πρωτογενή δημοσίευση των σφραγίδων (S1–S16), σφραγισμάτων (N1–N75) και ενσφράγιστων αντικειμένων (I1–I3) από τον οικισμό της Εποχής του Χαλκού στο Ακρωτήρι Θήρας. Η παρουσία τους στον οικισμό πιστοποιείται από τη Μεσοκυκλαδική Α περίοδο, που συμπίπτει κατά προσέγγιση με τη Μεσομινωική Ι περίοδο της Κρήτης (στη μετάβαση από την τρίτη προς τη δεύτερη χιλιετία π.Χ.), ως και την Υστεροκυκλαδική/Υστερομινωική ΙΑ περίοδο (1623/1530 π.Χ.) κατά την οποία επήλθε η τελική ηφαιστειακή καταστροφή. Η πλειονότητα των υπό εξέταση αντικειμένων είχε κατασκευαστεί στην Κρήτη και είχε εισαχθεί στο Ακρωτήρι ως έτοιμα προϊόντα.

Σε πρώτο επίπεδο εξετάζονται τα αρχαιολογικά συγκείμενα των ευρημάτων και στη συνέχεια τα ίδια τα αντικείμενα από τυπολογική και εικονογραφική άποψη. Σε δεύτερο επίπεδο εξετάζεται η θέση και ο πιθανός τους ρόλος στο Ακρωτήρι. Οι σφραγίδες φαίνεται πως παρέμειναν ως το τέλος ξένο σώμα στον οικισμό, εφόσον συνιστούσαν ένα διακριτό κρητικό προϊόν το οποίο, αν και είχε ενταχθεί, κατά τα φαινόμενα, στο κοινωνικό γίνεσθαι, δεν είχε ωστόσο αφομοιωθεί. Η εντυπωσιακή σπανιότητα ενσφράγιστων αντικειμένων (πέραν των σφραγισμάτων) τονίζει ακόμα περισσότερο την απουσία ενός άμεσα κατανοητού σε μας ρόλου για τις σφραγίδες στην κοινωνία του Ακρωτηρίου. Αυτό το γεγονός παραπέμπει στην ίδια τη μινωική προέλευση αυτών των αντικειμένων ως τον λόγο εισαγωγής σφραγίδων στο Ακρωτήρι και όχι σε κάποια πρακτικού τύπου αναγκαιότητα.

Τα σφραγίσματα, τέλος, στο Ακρωτήρι είχαν σημασία και απευθύνονταν σε άτομα τα οποία ήταν οπωσδήποτε εξοικειωμένα και εμπλέκονταν κατά κάποιο τρόπο στις μινωικές, διοικητικές πρακτικές της Νεοανακτορικής περιόδου. Η μελέτη τους κατάφερε να διαφωτίσει ορισμένες πτυχές της μινωικής, νεοανακτορικής διοίκησης. Μία σημαντική, μεταξύ άλλων, παρατήρηση είναι οι «συνεργατικές» σφραγιστικές δράσεις διοικητικών υπαλλήλων που παρατηρήθηκαν στα λεγόμενα σφραγίσματα με επίπεδη βάση. Αυτοί οι τελευταίοι ήταν αναμφίβολα κρίκοι μίας αυστηρής ιεραρχικής διοικητικής αλυσίδας. Τα αποτυπώματα των σφραγίδων και οι συνδυασμοί τους πάνω στα σφραγίσματα μαρτυρούν την ύπαρξη σφραγιδοφόρων υπαλλήλων ανώτερου και κατώτερου βαθμού με αντίστοιχες υπευθυνότητες στο πλαίσιο των διοικητικών πρακτικών. Η σύγκριση με υλικό από θέσεις της Υστερομινωικής ΙΒ περιόδου στην Κρήτη αποκαλύπτει ενεργές διοικητικές δομές, σε μεγάλο βαθμό ανάλογες με αυτές που μαρτυρούνται στο Ακρωτήρι, σε μία περίοδο που απέχει 80–120 χρόνια από την ολοκληρωτική εξαφάνιση του αρχαίου οικισμού λόγω της ηφαιστειακής έκρηξης.

SIEGEL, TONPLOMBEN UND SIEGELABDRÜCKE AUS AKROTIRI AUF THERA

Diese Monographie stellt die Publikation der Siegel (**S1–S16**), Siegelabdrücke (**N1–N75**) und gesiegelten Objekte (**I1–I3**) dar, die in der bronzezeitlichen Stätte von Akrotiri auf Thera zutage gekommen sind. Ihre Kontextdatierungen reichen von der Phase Mittelkykladisch A, die ungefähr der Phase Mittelminoisch I entspricht (um die Jahrhundertwende vom dritten zum zweiten Jahrtausend v. Chr.), bis in die endgültige vulkanische Zerstörungsphase, die in die fortgeschrittene Periode Spätkykladisch/Spätminoisch IA (1623/1530 v. Chr.) datiert. Die Mehrheit der untersuchten Objekte war auf Kreta hergestellt und als fertige Stücke nach Akrotiri importiert worden.

Die Monographie betrachtet zunächst die archäologischen Kontexte, innerhalb derer die Objekte aufgefunden wurden und untersucht sie unter typologischen und ikonographischen Gesichtspunkten. Die Stellung und mögliche Rollen der Fundstücke in Akrotiri werden ebenfalls besprochen. Es scheint, dass Siegel in Akrotiri bis zum Ende Fremdkörper geblieben sind, da sie ein dezidiert kretisches Erzeugnis darstellten, das scheinbar assimiliert, jedoch nicht nachgeahmt wurde. Der Mangel an gestempelten Objekten (mit Ausnahme von Tonplomben) verstärkt den Eindruck, dass den Siegeln keinerlei offenkundig bedeutungstragende Rolle innerhalb der sozialen Praktiken von Akrotiri zukam. Dies deutet darauf hin, dass der Grund für die Aneignung von Siegeln in Akrotiri eben die kretische Herkunft der Objekte war und kein praktisches Bedürfnis an sich.

Siegelabdrücke waren offensichtlich bedeutsam für bestimmte Individuen in Akrotiri, denen neupalastzeitliche minoische Verwaltungspraktiken bekannt waren und die auf irgendeine Art in diese verwickelt waren. Ihre Untersuchung hat dazu beigetragen, bestimmte Aspekte der neupalastzeitlichen minoischen Administration zu ergründen. Einen bedeutenden Einblick bieten u.a. die „kollaborativen“ Stempelmuster zwischen Beamten, die eindeutig Glieder einer strengen administrativen Kette bildeten, wie in den sogenannten Päckchenplomben beobachtet werden konnte. Die Siegelabdrücke und ihre Kombinationen auf den Tonplomben offenbaren Siegelträger höheren und niedrigeren Rangs und deren jeweilige Verantwortlichkeit innerhalb der administrativen Praktiken. Die Vergleichsstudie von Material aus SM IB Stätten auf Kreta legt Muster offen, die sich weithin gleichen und noch einige 80–120 Jahre nach dem Untergang von Akrotiri durch den Vulkanausbruch praktiziert wurden.